עין משפמ נר מצוה

בג א מיי׳ פ״א מהלכות

בד ב מיי׳ שם פ״ד הלכה

בה ג מיי׳ שם פ״ו הלכה

בו ד מיי׳ שם פ״י הלכה

בו ה מיי שם הלכה ו:

תורה אור השלם

ייייייייייייייייייייייייייייייייא אַלְעָזֶר הַכּּהֵן וְהוֹצִיא אֹתָה אֶל מִחוּץ לַמִּחֲנֶה

2. וְלְאֵדׁ אֶלְעָוּ וְיִבּנֵּי מִדְּמָה בְּאֶצְבָּעוֹ וְהִזְּה אֶי נֹכַח פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵו

.ז וְלָקַח הַכּהָן עֵץ אֵרֵז 3. וְלָקַח הַכּהָן

נ. יְלְּזֵּיוּ פֿבנון בֵּן אֶּנֶי וְאַזוֹב וּשְׁנִי תוֹלְעַת וְהִשְׁלִיךְ אֶל תּוֹךְ שְׂרֵפַת

ַּנְבְּיוֹ בּמוּבוּ סּבּהַן 4. וְכָבָּט בְּנָדְיוֹ הַכּּהַן וְרָחַץ בְּשְׁרוֹ בַּמִּיִם וְאַחַר יָבוֹא אֶל הַמַּחֲנָה וְטְמֵא

במדבר יט ז במדבר יט ז ג וְאָסַף אִישׁ טָהוֹר אַת. 5. זָאָסַף

ין יְּלָפֵּרְהׁ וְהַנִּיחַ מְחוּץ אַפֶּר הַפְּּרָה וְהַנִּיחַ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה בְּמֶקוֹם טָהוֹר וְהָיִתָה לַעֲדִת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

6. וְלָקְחוּ לַשְׁמֵא מֵעְפַּר שְׁרֵפָּת הַחַשְּאת וְנְנָתַן

עליו מים חיים אל כלי:

גליון הש"ם

רבינו חננאל

הכהן מדמה, ללמד שהזאה

באלעזר. ולרב דאמר כי

מיעוט אחר מיעוט, והיא

שחיטה באלעזר ולא בזר.

הזאה באלעזר ולא בזר

מיעוט אחר מיעוט לרבות

כהז הדיונו. ל) פיי כהז

ו[ב]לא טומאה. בכיהונו

רטרסים הרהווה ררגדים שהוא מתוקן לעבודה. ואסף איש טהור את אפר

הפרה והגיח להכשיר הזר

הפרה והניח להכשיר הזר. כלומר, כל איש ואפי׳ זר. טהור להכשיר את האשה.

והניח מי שיש בו דעת להניח, לפסל חרש שוטה

וקטן. תנן התם במס' פרה פרק ה' **הכל כשירין להדש**

יהודה מכשיר בקטן ופוסל

באשה ובאנדרוגינוס. מאי

לְמִשְׁמֶרֶת לְמֵי חַטָּאת הִוא:

יָבֶׁרֶבׁ: תַּעָרֶבׁ:

הפרה:

מַדְמָה שֶׁבַע פִּעָמִים:

וּנְתַתָּם אֹתָהּ אֶל

... במדבר יט ג ב. 2. וְלָקַח אֶלְעֶזֶר הַכּּהַן

במדבר יט ו

במדבר יט ט

מג.

ל) [לעיל מב.], ב) [ע' מוס' לקמן ס. ד"ה מרי מיעוטי], ג) [מגילה כג: ב"ק פו: ב"ב יד. סנהדרין שבועות ז: מנחות ט: סז. חולין קלב.], ד) ופסחים יח: וש"ג], ד) ופטחיט יח: וש"ג], ד) שבת קלו. ערכין ג. יבמות עב: פרה פ"ה מ"ד, ו) פרה פי"ב מ"י ערכין ג., ו) נ"א שאין, ה) רש"ל מ"ו, ע) ורש"ש מח"ז], י) [עי' סוטה טו: ובתמורה יב: ולע"ק וכן ממה התי"ט פ"א מ"ה דתמורה והנית בהפלח' וכו דתמורה והנים בהפנח' וכן תמה מהרש"א בסוטה טו: ד"ה גמרא ורבען כרץ, כ) [לימא בתוספתא] [ואולי ל"ל בסיפא וכן לקמן גימגם בזה דבתוספתא ל"ל דבסיפא ועייו בר"ש.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה הכהן כו׳ ואנא ידענא דהא אכהן וחלם ידענט דווא אבוון דאיירי ביה: (3) ד"ה הניחא כו' ולא גמר חוקה חוקה מיוה"כ: (ג) ד"ה ולקחו כו' וכתי' ולקחו אותם שנכשרו באסיפה ול ולשה: (ד) תום' ד"ה עד כו' מערב ליה במים. נ"ב ע' ביבמות דף עב דיבור זה להדיה:

הגהות מהר"ב רושרורו

א] רש"י ד"ה איש להכשיר וכו׳ ה״א כהן דלעיל וכו׳ ז״ל ה״א אכהן קאי דלעיל. וכו': ב] תום' ד"ה הכל כשרין לקדש וכו' יש לפרש ונתן עליו. נ"ב עשו"ת ח"ל

שלא יסיח דעתו. משמירתה (לעיל מב.). חטאת לתת אפר על המים מוורח קלו.) לערב מים (שבור קקו.) לעלב וניט חיים באפר חטאת (ערכין ג.) כל הטהורים כשרים לקדש מי חטאת אפילו אשה, אבל ערל וטמא לא לני (יבמות עב:).

ובנתינה [חד לאו] לאשמועינן דדוקא בעינן תרי בלקיחה, אלא משמע ליה למלמודא שבא לומר דלא קפדינן בין תרי לחד ובין אותו שעשה הלקיחה לאדם אחר, ואי הוה כתיב ונתנו ולקח הוה אמינא דנמינה ליה למלמודא שבא לומר דלא קפדינן בין תרי לחד ובין אותו שעשה הלקיחה לאדם אחינותו וחזה ואוחות לו במים וטובל ומזה, פיי שלא

בקבלה אלעזר וכי כתיב הוי מיעוט אחר מיעוט לאלעזר ולא אחר ואין מיעוט אחר מיעוט כו': ולקה הכהן עד ארו לשמואל. דאמר קבלה והואה באלעזר הואי כתיב בה כהן לאכשורי השלכת עץ ארז בכהן הדיוט הוי האי משמע מוליא מיד משמע וכן כל הני דאמרינן. ולרב דמכשר קבלה בכהן הדיוט הוי האי משמע ממילא ואינו מוליא מכלל מקרא שלפניו ואינטריך למיכתב ביה כהן דאי כתב ולקח עץ ארו ולא כתיב כהן הוה אמינא ולקח כל מי שירצה ולא הוה מוקמינן ליה אכהן דקבלה סלקא דעתך אמינא הואיל ולאו גופה כו': הכהן בכיהונו. האי כהן קרא יתירא הוא דלא הוה ליה למיכתב אלא וכבס בגדיו וגו' ואנא ידענא (א) דאהא דאיירי ביה קאי אלא למסמך כהן אבגדיו כלומר שבבגדי כהונה נעשית ולא בבגדי חול: וטמא הכהן עד הערב. ללמד על פרה הנעשית לדורות שלריכה בגדי כהונה: הניתא למאן דאמר. לעיל לדורות בכהן הדיוט ולא גמר חוקה (כ) מיום הכפורים אינטריך למיכתב כהן הכא ללמד על של דורות שתעשה בבגדי

:סי׳ קנ״ד

מוסף רש"י

תום' ישנים שלא ישחם אחרת עמה. והיינו עמה ממש נסכין ארוכה. דאי לאחריה ומיהא חרוכה, דמי נחחריה (מיהח איכא) [מיד לא פסלה בהכין. בהן גדול בעיגן. ק"ו הוא שלכין בכל עבודומיה בגדי כהונה. ונתן ולא ונתנה, ומיומר ונון וכא ונתנוה ומיחנר הוא, ומלשון זכר לא דייק שכל החורה כולה בלשון זכר נאמרה. בתב רחמנא [ולקחו] ונתן דאפילו שקלי תרי ויהיב חד. דאי שקלי תרי ויהיב חד. דמי כתבינהו תרווייהו בלשון יחיד הוה אמינא דהכי עדיף טפי דשקיל חד ויהיב חד מדשקלי תרי ויהיב חד אחרינא. ואי הוה כתיבא בתרווייהו לשון רבים הוה ס"ד דרבים עדיפי, אבל השתא [דכתיב] בלקיחה תרי

דאפיק חמור בהדה. דלתנא קמא שרי דליכא שמא יאמרו לרבי אסור דהא אותה כתיב: ולקה אלעור הכהן. בקבלת דמה: לשמואל. דדייק לפניו לומר שהזר כשר לשחיטה איצטריך למיכתב יובוה באלבעו) כוב משמע לשומע (יובוה באלבעו) האי: לרב. נמי דאמר שחיטה באלעזר היא לא הוה ליה למיכתב

דאפיק חמור בהדה יושחם אותה שלא ישחום אחרת עמה לפניו לרב שלא יסיח דעתו ממנה לשמואל שיהא זר שוחם ואלעזר רואה יולקח אלעזר הכהן מדמה באצבעו לשמואל לאהדוריה לאלעזר לרב הוי מיעום אחר מיעום יואין מיעום אחר מיעום אלא לרבות דאפילו כהן הדיום יולקח הכהן עץ ארז ואזוב ושני תולעת לשמואל דאפי' בכהן הדיום לרב אצמריך סלקא דעתך אמינא כיון דלאו גופה דפרה נינהו לא ליבעי כהן קא משמע לן יוכבם בגדיו הכהן "בכיהונו וממא הכהן עד הערב כהן בכיהונו לדורות הניחא למאן דאמר לדורות בכהן הדיום שפיר אלא למאן דאמר לדורות בכהן גדול השתא כהן גדול בעינן בכיהונו מיבעיא אין יסמילתא דאתיא בקל וחומר מרח וכתב לה קרא יואסף איש מהור את אפר הפרה והניח יאיש להכשיר את הזר מהור להכשיר את האשה והניח מי שיש בו דעת להניח יצאו חרש שומה וקטן שאין בהן דעת להניח תנן התם יסברין לקדש חוץ מחרש שומה סיהכל כשרין וקטן ר' יהודה מכשיר בקטן ופוסל באשה ובאנדרוגינום מאי מעמא דרבנן דכתיב יולקחו לטמא מעפר שריפת החמאת הגד דפסלי לך באסיפה פסלי לך בקידוש והגך דאכשרי לך באסיפה, אכשרי לך בקידוש כהונה: חיש להכשיר הזר. משום דלעיל מיניה איירי בכהן כתיב הכא ורְבי יהודה אם כן ליִמא קרא ולקח מאי איש להכשיר את הזר דאי כתב ואסף ולקחו דאפי׳ קטן דפסלי לך התם הכא כשר את אפר הפרה הוה אמינא א! כהן אשה מנא ליה ונתן ולא ונתנה ורבנן אי כתב דלעיל מיניה איירי בכהן כתב הכא אים: להכשיר את האשה. דאי רחמנא ולקח ונתן ה"א עד דשקיל חד ויהיב למעוטי טמא פשיטא דחטאת קרייה חד יכתב רחמנא ולקחו ואי כתב רחמנא רחמנא: לקדש. לתת מים על ולקחו ונתנו הוה אמינא עד דשקלי תרי ויהבי האפר בכלי חרס ש: ולקחו לעמא. תרי כתב רחמנא ולקחו ונתן דאפילו שקלי בתר ואסף איש טהור כתיב זו היא תרי ויהיב חד יולקח אזוב ומבל במים איש עבודה שאחר אסיפה וכתיב ולקחו מהור לרבנן איש ולא אשה מהור להכשיר (ג) אותם הנאמרים באסיפה זר את הקטן ולר' יהודה איש ולא קטן טהור ואשה ולא חרש שוטה וקטן: א"כ. הואיל אדלעיל קאי נימא ולקח דהא להכשיר את האשה מיתיבי מהכל כשרין גבי אסיפה בלשון יחיד כתביה: אשה להזות חוץ מטומטום ואנדרוגינום ואשה מנא ליה. וכן הנדרוגינום משום וקטן "(שיש) בו דעת אשה מסייעתו ומזה ספק אשה: ורבנן. אמרי לך לעולם

אדלעיל קאי והא דלא כתיב ולקח לשון יחיד דחי כתיב ולקח ונתן הוי אמינא עד דשקיל חד האפר והוא עלמו יתנהו על המים כחיב ולקחו דאפילו שקלי תרי: ולקח אווב. דכתיב בהואת מימיה והיא עבודה שאחר הקידוש: לרבנן. דאמרי הקידוש נעשה באותן של אסיפה ובאסיפה כתיב איש טהור דהיינו זר ואשה על כרחך איש טהור דהכא לאו לאכשורי זר ואשה ולמיפסל קטן ולהוי משמע ממילא דאם כן לשתוק קרא מיניה ונכתוב ולקח אזוב וטבל במים והזה ואנא ידענא דבההוא דלעיל מינה קאי וכי כתבינא למדרש איש ולא אשה על כרחך משמע זה מוליא מיד משמע: טהור להכשיר קטן. דפסליה בקידוש: ולרבי יהודה. דאמר אשה פסולה בקידוש וקטן כשר אתא האי למימרא איפכא איש ולא קטן טהור להכשיר השה דע"כ ליכא למימר דמשמע ממילא דאם כן לישתוק מיניה:

כיון

עדיפה ובעיא תרי. אשה מסייעתו ומוה. במסכת פרה ופי"ב מ"ין תנן אשה מסייעתו ומזה ואוחות לו במים וטובל ומזה, פי" שלא

אחזה אלא במים דותא אבל אם אחזה בידו הואתו פסולה.

לרב הוי מיעום אחר מיעום ואין מיעום אחר מיעום אלא לרבות. על כרחך ל"ל לרבות כהן הדיוט שיהא כשר בקבלה והזאה אבל בהולאה ושחיטה דווקא אלעזר דהא לכולהו לישני אמרינן בקבלת דמה אלעזר לאהדורה לאלעזר דאי כתב ולקח מדמה לעיל אותה לאלעזר והא דאמר ר' זירא אמר רב לעיל שחיטת

פרה בזר פסולה דמשמע הא בכהן כשירה ואפי׳ בכהן הדיוט יש לומר דלדורות קאמר וסבירא ליה כההוא לישנא דאותה לאלעור הכהן הא לדורות בכהן הדיוט:

הכל כשרין לקרש. פירש רש"י המים על האפר ובמסכת פרה בכמה דוכתי משמע שהיו נותנין האפר על המים והא דכתיב ולקחו לטמא מעפר שריפת החטאת ונתן עליו מים חיים אל כלי דמשמע מים על האפר בן יש לפרש י ונתן עליו בשבילו יתן מים חיים אל כלי ואדרבה משמע שהמים נוגעים בכלי והאפר

נותן עליהם מלמעלה: מאי ולקחו לממא דאפילו קמן דפסלי לך התם הכא כשר.

והא דמכשיר טפי בקטן מבחרש ושוטה יש לומר משום דאתי לכלל דעת: ובתן ולא נתנה. אע"ג דכל התורה כולה בלשון זכר נאמרה ואפילו הכי לא ממעטינן אשה °אלא היכא דכתיב איש בהדיא יש לומר דשאני הכא מדשני קרא בדיבוריה דכתיב ולקחו לשון רבים והדר כתיב ונתן להכי דרשינן ולא ונתנה [וע"ע תוס' יבמות עב: ד"ה ונתן]: עד רשקיל חד ויהיב חד. פי׳ ההוֹח

גופיה דשקיל ליה מערב ליה במים (ד): הבל בשירין להזות בַּמַיִם אָישׁ טָהוֹר וְהִּנְּה עַל הָאהֶל וְעַל כְּל הַבָּלִים וְעַל הַנְּפְשׁוֹת אֲשֶׁר הִיּוּ שָׁם וְעַל הַנֹּגַע חוץ משומשום ואנדרוגינום כו'. תימה לי דהני תרי משניות דהכל אָשֶּׁר הָרְּי שָׁם וְצַּלְ תַּנְּצֵּעַ בַּעֶצֶם אוֹ בָחָלָל אוֹ בַמֵּת אוֹ בַקָּבֶר: במדבר יט יח כשרין לקדש ולהזות מיתנן במסכת פרה (פ"ה מ"ד ובפי"ב מ"י) מ"ש דבקידוש לא קתני טומטום בהדי אשה ואנדרוגינום כדקתני גבי הואה תום' ר"ה ונתז וכו' אלא וי"ל דת"ק דרבי יהודה נמי פסיל ליה היכא דכתיב איש בהדי לטומטום לקדש מפני שהוא ספק עיין סוכה דף כח ע"ב מוס' ד"ה השוה: ערל כדחמר בפ' הערל (יבמות עב:) טומטום שקידש קידושו פסול מפני שהוא ספק ערל וערל שקידש קידושו פסול אנדרוגינוס שקידש קידושו כשר ושחט אותה לפניו, לרב מפני שהוא ספק אשה רבי יהודה כדאיתיה ולשמואל כדאיתיה. ולקח אלעזר פוסל באשה ואנדרוגינוס ות"ק דרבי

יהודה דמתניתין היינו ת"ק דרבי

יהודה דברייתא דפרק הערל (גם

זה שם) דסבירא ליה כר' עקיבא

ולא דמרבי לערל כי טמא והא דלא קתני ת"ק חוץ מטומטום יש לומר אין למידין מן הכללות אפילו במקום שנאמר בהן חוץ ותנא חוץ מחרש שוטה וקטן ושייר ערל וטמא וטומטום והא דלא פריך ממתניחין למאן דאמר ערל שהזה הזאתו כשירה ופריך מברייתא י"ל משום דבברייתא קתני בהדיא דהזאתו פסולה להכי ניחא ליה למיפרך מינה:

אשה מסעדתו. נפרק נתרא דמסכת פרה י נתוספתא מפרש כילד מסעדתו אוחזת לו המים אפילו בשעת הואה ולא מבעיא בשעת טבילת האזוב דהואה חשיב טפי רבותא מטבילת האזוב משום דקרא דמכשרי' מיניה קטן בטבילה כתב דכתיב וטבל במים איש טהור ודרשינן מיניה טהור להכשיר הקטן וילפינן הואה מטבילה דאיתקשו להדדי כדאיתא בסוף פרק ב' דמגילה (דף כ.) ובמתניתין דפרק בתרא דפרה (משנה י) מסיים עלה ואם אחזה בידו אפילו בשעת הזייה פסול ור"י מסימפונ"ע גימגם בזה דבחוספתא משמע דהואה הוי רבותה

. חיים אל כלי, איתקוש נתינת מים חיים אל כלי לעפר שריפה, מה עפר שריפה הכל כשרין באסיפה חוץ מחרש שוו קידושין כן. ור' יהודה אמר לך אם כן היה לך לכתוב ולקח לטמא דשמעינן הוא שאסף את האפר הוא שיטול ויתן המים החיים אל כלי לקדש, מאי טעמא כתיב ולקחו, ללמד דאפילו קטן דפסול באסיפה כשר בקידוש. ולקח אזוב וטבל במים איש טהור. לרבנן דמכשירי אשה בקידוש, פסלי הכא בהזאה את האשה. טהור להכשיר הקטן דפסלי בקידוש. לר׳ יהודה, איש ולא קטן.

טהור, להכשיר את האשה. מה שהכשיר בקידוש והוא הקטן פסלו בהזאה, ומה שפסל בקידוש הכשיר בהזאה. ואקשינן איני והתנן בפרה בפרק האחרון בסופו, הכל כשרין להזות חוץ מטומטום ואנדרוגינוס האשה והקטן כר,